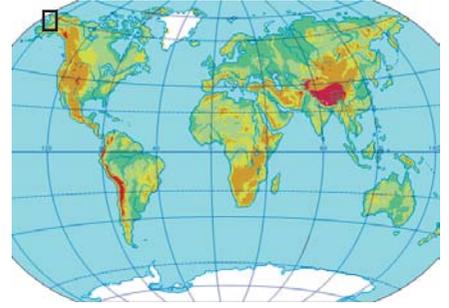

Park narodowy Lake Clark o powierzchni ok. 16 000 km² położony jest na południu Alaski, u nasady Półwyspu Alaska. Założony w roku 1980 nazywany jest przez Amerykanów „alaskańskimi Alpami”, gdyż to właśnie tutaj długi łańcuch Gór Aleuckich, wznoszących się z Półwyspu Alaska, styka się z Górą Alaską, wśród których znajduje się najwyższy szczyt Stanów Zjednoczonych – Mount McKinley (6194 m n.p.m.).

Park Narodowy Lake Clark

ZIEMIA GÓR

Góry Chigmit – wzbudzające strach i szacunek, pokryte lodowcami pasmo wysokich szczytów górskich – powstały w wyniku trwającego tysiące lat procesu wznoszenia się ku górze litosfery, wylewom magmy, trzęsieniom ziemi, wybuchom wulkanów i „pracy” lodowców złośliwych doliny górskie. Znajdują się tu dwa aktywne wulkany: Iliamna (3053 m n.p.m.) i Redoubt (3108 m n.p.m.). Należą do tzw. Pierścienia Ognia, czyli obszaru o wzmożonej aktywności wulkanicznej, rozciągającego się od Ameryki Południowej przez Alaskę aż po Indonezję. Wydobywanie się lawy na powierzchnię ziemi wzdłuż granic „Pierścienia Ognia” jest wynikiem ruchu płyt kontynentalnych.

Różnorodność ekosystemów

Na wschodzie parku, nad Zatoką Cooka, góry gwałtownie opadają ku morzu, a spływające z nich górskie strumienie i rzeki szybko przepływają przez porastające wybrzeże morskie wilgotne lasy pacyficzne (świerk sitkajski i biały). Na wybrzeżu las iglasty kończy się, odsłaniając wysokie, strome klify zbudowane ze skał zawierających w sobie skamieniałe pozostałości organizmów żyją-

Młody bielik amerykański (U. S. FWS).

cych na dnie morskim około 150 milionów lat temu.

Po zachodniej stronie parku Góry Chigmit łagodnie opadają ku równinom, a pokrywająca zbocza górskie roślinność tundry przechodzi stopniowo w borealny las iglasty. Znaj-

dują się tutaj błękitne, krystalicznie czyste górskie jeziora, m.in. jezioro Clarka, od którego wzięła się nazwa parku oraz mnóstwo górskich strumieni i rzek. Jezioro Clarka jest jednym z większych jezior Alaski i ma 80 km długości. Zasilane setkami strumieni i wodospadów, jezioro to zajmuje bardzo ważne miejsce w ochronie środowiska naturalnego Alaski, gdyż jest strefą tarła łososia czerwonego, od którego liczebności zależy życie nie tylko wielu zwierząt w parku, ale również byt Indian Dena'ina – rdzennych mieszkańców tej części Alaski.

Zima w Lake Clark, tak jak w całej Alasce, jest długa i ciężka. Trwa od października aż do kwietnia. W niektórych częściach parku słońce nie wznosi się powyżej wyniosłych szczytów górskich przez kilka miesięcy. Występujące tu obfite opady śniegu potrafią w krótkim czasie pokryć teren białym dywanem puchu, który równie szybko może zostać zdmuchnięty silnymi wiatrami wiejącymi od morza.

Świat roślin i zwierząt

Wiosenne ocieplenie, topniejący lód i śnieg mobilizują przyrodę do aktywności. Krótkie alaskańskie lato jest prawdziwym rozkwitem

Rudy lis (U. S. FWS).

życia: rozwijają się rośliny, na świat przychodzą młode renifery, nie wiadomo skąd pojawiają się chmary moskitów – główne pożywienie ryb i ptaków, a do rzek i strumieni wpływają z morza lososie na tarło.

Obfite opady atmosferyczne powodują bujny rozkwit roślinności. Świat roślin jest bardzo zróżnicowany, a występujące w parku Lake Clark gatunki można zaliczyć do pięciu formacji: tundra, użytki zielone (łąki), krzewy i zarośla, lasy oraz obszary podmokłe (mokradła). Ze względu na panujące na Alasce niekorzystne warunki klimatyczne roślinność jest uboga pod względem gatunkowym, okres wegetacyjny jest krótki, a poszczególne rośliny wzrastają bardzo wolno. Dlatego też, aby mógł prawidłowo rozwijać się świat zwierząt roślinożernych, potrzebne są ogromne przestrzenie zdolne wyżywić np. stada reniferów liczące niekiedy po kilkaset tysięcy sztuk.

Mały ptaszek o wdzięcznej nazwie cedrówka (U. S. FWS).

i chłodu

Dobroczynne ... pożary

Dodatkowym czynnikiem stymulującym produktywność ekosystemów są naturalne pożary, które rokrocznie na obszarze parku trawią od 400 do 800 hektarów łąk (jest to zaledwie 0,05% powierzchni całego parku). W Polsce ogień kojarzy się od zawsze ze zniszczeniami i tragedią, zwłaszcza w przyrodzie.

Jednakże w parku Lake Clark samoczynne, wywołane siłami natury pożary wybuchają głównie na obszarze tundry, gdzie karłowate świerki z dużą ilością suchych konarów, pokrytych porostami rosną na grubej warstwie mchów i porostów, które w okresach niedoboru wody są suche, jak przysłowiowy pieprz. Ogień spalając suche i obumarłe rośliny płonące oraz krzewy zwraca pobrane wcześniej przez nie składniki odżywcze (minerały) do gleby, użyźniając ją.

Gdyby nie spontanicznie wybuchające pożary, z czasem większość zawartych w glebach minerałów została by „wypompowana” przez porastającą ją rośliny, które same, schnąc i zamierając, nie przedstawiają większej wartości dla roślinożernych zwierząt. Ponieważ tutejsze gleby są słabe, a na dodatek na znacznym obszarze Alaski zaraz pod powierzchnią znajduje się wieczna zmarzlina ograniczająca procesy glebowe, takie zjawisko w krótkim czasie doprowadziłoby do wyjałowienia gleby i spadku „produkcji” roślin do poziomu, przy którym renifery, losie i inne roślinożerne ssaki czekałaby śmierć głodowa. Okazuje się, że niewielkie, ale systematycznie wybuchające pożary służą przyrodzie. W przeciągu krótkiego okresu czasu po ich wygaśnięciu następuje gwałtowny rozwój roślinności, pojawiają się nowe ga-

tunki (jest to tzw. sukcesja naturalna), a bioróżnorodność jest znacznie większa niż przed pożarem. Masa roślin (tzw. biomasa) jest również znacznie większa niż przed działaniem ognia.

Wilgotne lasy pacyficzne położone wzdłuż wybrzeża morskiego są natomiast rzadko nępane ogniem, świerki sitkajskie dożywają sędziwego wieku, pod wpływem wiatrów przemracają się, próchnieją i stają się źródłem pokarmu m.in. dla cetyficy (endemiczny chrząszcz zamieszkujący park).

Różnorodność ekosystemów w parku wpływa na dużą różnorodność gatunkową zwierząt. Z ssaków zamieszkujących park narodowy Lake Clark wymienić można takie gatunki jak: niedźwiedź brunatny (grizzly), niedźwiedź czarny (baribal), wilk, ryś, lis, rosomak, łoś amerykański, karibu (renifer amerykański), owca Dalla czy urson północnoamerykański. Równie liczne są ptaki, z których najliczniejsze to wędrownie ptactwo wodne, zamieszkujące mokradła: łabędzie, kaczka krzyżówka, świstun, cyranka zielonoskrzydła, różeniec, kamieniuszka, ogorzałka, gągoł, uhla, edredon, gągołek.

Wybrzeże klifowe zamieszkują morskie ptaki, takie jak maskonury, kormorany czy mewy trójpalczaste. Z ptaków drapieżnych występują: bielik amerykański, orzeł przedni, jastrząb gołębiarz, błotniak północny, drzemlik, pustułka amerykańska, rybołów oraz sokół wędrowny.

W rzekach i strumieniach parku występuje pięć gatunków lososia, pstrąg tęczy, troć jeziorowa, szczupak amerykański, miętus oraz lipień arktyczny. Ponieważ wszystkie ciekły wodne mają swoje źródła w górskich lodowcach wody, które niosą są nie tylko lodowato zimne, ale też bardzo ubogie w składniki odżywcze potrzebne rybom do rozwoju. Dlatego też duże osobniki poszczególnych gatunków są naprawdę bardzo stare.

SEBASTIAN BIELAK

Zdjęcia zostały udostępnione dzięki uprzejmości United States Fish and Wildlife Service.

Łoś kąpiący się w jeziorze (U. S. FWS).